

майже 100%. За останні два роки подвоїлася кількість бібліотек, що надають бездротовий доступ до Інтернету. Однак фінансування зростаючих витрат цих установ на Інтернет не збільшується. 2006 р. 60% з них засвідчили, що не мають можливостей замінити застарілі комп'ютери.

Передбачається, що отриманий грант дозволить АБА провести широке дослідження цієї проблеми, довести його результати до широкого загалу, що, у свою чергу, дозволить покращити фінансування бібліотек¹.

Нагорода Фондації Білла та Мелінди Гейтс, 2006

Під час Світового бібліотечно-інформаційного конгресу Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та інституцій (ІФЛА) в Сеулі (Корея) в серпні 2006 р. Фондація Білла та Мелінди Гейтс вручила щорічну нагороду "Доступ до навчання" в один мільйон доларів США неурядовій організації "Сільська освіта та розвиток" (READ) з Непалу за "її відданість розповсюдженню інформації та писемності".

З 1991 р. ця неурядова організація за рахунок коштів благодійників заснувала бібліотеки в 39 громадах і навчила громади утримувати ці бібліотеки самостійно, розвиваючи паралельну комерційну діяльність. Непал – одна із найбільш бідніших країн світу, 50% населення якої – неписьменні. Засновуючи першу бібліотеку, волонтери разом із провідниками на собі несли 900 книжок до віддаленого села у горах.

Умови участі в конкурсі на отримання нагороди Фондації Білла та Мелінди Гейтс "Доступ до навчання" в 2007 р. див. в Інтернеті за адресами: <http://www.inasp.info/ldp/awards/> (англ. мовою) та http://www.inasp.info/ldp/awards/BMG_A5_Library_flyer_060606_RU2.pdf (рос. мовою).

Термін подання заявок (англ. мовою) – до 26 грудня 2006 р. Міжнародна консультативна рада, що складається із бібліотечних та інформаційних фахівців, розглядатиме заявки та запропонує фондації найкращих претендентів для прийняття рішення про нагороду.

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ БІБЛІОТЕК У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ЧИТАННЯ

У травні 2006 року працівники Національної парламентської бібліотеки України Н. Жирова та Н. Флегонтова взяли участь у першому колоквіумі "Бібліотеки в суспільстві, заснованому на знанні".

У статті дано стислий огляд виступів учасників та висвітлено основні проблеми, що розглядалися на цьому бібліотечному форумі

ПЕРШИЙ колоквіум „Бібліотеки в суспільстві, заснованому на знанні”, учасниками якого були бібліотекарі і фахівці в галузі інформаційних технологій бібліотек країн Вишеградської четвірки – Угорщини, Польщі, Чехії, Словаччини, а також Болгарії, України, Росії й Німеччини, відбувся в Державній науковій бібліотеці (ДНБ) м. Банська Бистриця (Словацька Республіка) 11-13 травня 2006 року. Організаторами цього заходу стали Міністерство культури Словаччини, Словацька національна бібліотека в м. Мартин і ДНБ. Колоквіум проводився під патронатом Європейської комісії з питань освіти і розвитку мовного різноманіття.

Завдяки вступу країн Вишеградської четвірки в Європейський Союз перед їхніми бібліотеками відкрилися нові можливості участі у проектах, фінансованих ЄС і спрямованих на створення спільного культурного простору в Європі.

Основними темами дискусій і доповідей колоквіуму були: «Можливості участі бібліотек та інших установ культури нових держав – членів ЄС у європейських програмах, спрямованих на створення єдиного загальноєвропейського культурного простору», «Співробітництво з іншими установами культури: із досвіду бібліотек країн – учасниць колоквіуму», «Стратегія установ культури країн – учасниць колоквіуму в галузі оцифрування культурного і наукового надбання».

З основною доповіддю „У джунглях європейських проектів”, за першою темою, виступив представник на-

ціонального проекту EUBAM (ФРН) Х. Лідера. Було зроблено огляд основних фінансових проектів ЄС, призначених для оцифрування, забезпечення доступу і збереження культурного та наукового надбання Європи. Зокрема, йшлося про прийняту ЄС на Лісабонській зустрічі (березень 2000 р.) десятирічну робочу стратегію економічного оновлення, яка отримала назву „Європейська сфера досліджень”. У царині культури поставлено мету створити спільний європейський культурний простір за рахунок стимулюючого плідного міжнародного співробітництва у цій галузі.

Темі участі бібліотек у міжнародних проектах присвячувалися повідомлення представників Російської державної бібліотеки, Національної бібліотеки Польщі, Національної бібліотеки Чехії. Було зазначено, що суттєвими проблемами для бібліотек країн – нових членів ЄС є деякі фінансові труднощі, пов'язані з тим, що на першому етапі виконання проектів організація повинна використовувати власні фінансові ресурси, котрі відшкодовуються грантом (повністю або частково) після надання фінансових звітів.

З інформацією про участь України в міжнародних бібліотечних програмах і проектах: «LEAP (Доступ до Інтернету читачів публічних бібліотек)», «Вікно в Америку» Посольства США в Україні, «Створення регіональних інформаційних порталів та інформаційних

¹ ALA receives \$2.6 million Bill & Melinda Gates Foundation grant for library funding, connectivity studies. URL: <http://www.ala.org/Template.cfm?Section=News&template=/ContentManagement/ContentDisplay.cfm&ContentID=140966>; Gates Foundation Awards Grant to OITP // American Libraries. – 2006. – October. – P. 4.

центрів на базі публічних бібліотек» Міжнародного фонду «Відродження», програми ЄС «INTAS» та ін., виступила завідувачка відділу НПБ України Н. Жирова.

Місце і роль бібліотек в інформаційному суспільстві, їхній досвід співробітництва з іншими установами культури були предметом виступу Е. Стефанчук (Національна бібліотека Польщі).

Значний інтерес викликав виступ директора ДНБ О. Лаукової, яка розповіла про свою бібліотеку. Це провідний освітній і культурний заклад Словаччини з широким діапазоном функцій, осередок культурного, літературного, музичного життя всього регіону. Водночас це оснащений за останнім словом техніки сучасний інформаційний центр, який пропонує користувачам найрізноманітнішу інформацію. Особливу увагу в доповіді О. Лаукової було зосереджено на проблемах підготовки бібліотечних кадрів, підвищення рівня освіти і підвищення кваліфікації протягом всього життя як основи створення „суспільства, заснованого на знанні”.

Більшість доповідей колоквиуму було присвячено темі збереження і оцифрування національного культурного надбання (Д. Кітзінджер, Представництво фірми Neumann, Будапешт, Угорщина; Б. Стоклазова, Національна бібліотека в Празі, Чеська Республіка; Е. Потребницька, Національна бібліотека Польщі у Варшаві; І. Молдован Національна бібліотека ім. Сечені, Угорщина; Е. Мусакова, Національна бібліотека ім. Кирила і Мефодія, Болгарія). У них зазначалося, що ця діяльність має різноманітні сфери застосування і здійснюється по відношенню до найрізноманітніших культурних об'єктів, включаючи бібліотечні зібрання, історичні документи і манускрипти, архіви, аудіо та відеозаписи, колекції карт, музейні експонати, суспільні архіви, археологічні пам'ятки.

Н. Флегонтова (головний бібліотекар НПБ України) розповіла про сучасний стан, проблеми та перспективи оцифрування фонду рідкісної і цінної книги у своїй бібліотеці.

Словацькі колеги з ДНБ продемонстрували цифрову версію Біблії Мартіна Лютера (1555), єдиний у світі примірник якої зберігається в цій бібліотеці.

Національні бібліотеки країн Європи мають значні напрацювання у питанні оцифрування своїх фондів. Про свій досвід у цій роботі розповіли представники Національної бібліотеки Угорщини ім. Сечені та Національної бібліотеки Чеської Республіки.

Багато установ культури вже взяли на себе відповідальність за збереження цифрових документів, деякі з них мають докладно розроблені концепції перетворення інформації в цифровий формат, комплектування, збереження, оновлення і переміщення електронних фондів. У доповідях наголошувалося на необхідності розроблення нових організаційних стратегій та процедур, які дозволять забезпечити протягом тривалого часу доступність, коректність і автентичність інформації при одночасному збереженні культурної різноманітності й плюралізму.

У заключному документі колоквиуму його учасники висловилися за подальше співробітництво бібліотек усіх рівнів для взаємного обміну професійним досвідом. Зокрема, наголошено, що пріоритетними напрямками співпраці повинні стати:

- подальше розширення використання інформаційних технологій;
- збереження та надання відкритого доступу користувачам до національного культурного надбання;
- активна і ефективна інтеграція в єдиний європейський культурний простір;
- участь в європейських проектах, представлення себе у загальному європейському контексті.

Учасники домовилися провести другий колоквиум через два роки у Польщі.

На закритті бібліотечного форуму перед учасниками виступили міністр культури Словацької Республіки Р. Хмелі і представник Європейської комісії з освіти, культури і розвитку мовного різноманіття Я. Фігель.

У заключний день учасники здійснили оглядову екскурсію по Національній бібліотеці Словаччини, де ознайомилися з її роботою.

ПУБЛІЧНІ БІБЛІОТЕКИ НА ПУЛЬСІ ЧАСУ

ЯКЩО враховувати, що сума знань, які сьогодні накопичує людство за 1 місяць, умовно дорівнює тому багажу знань, котрі накопичувалися протягом XVI-XVII століть, то у цьому сенсі значно зростає роль бібліотек, котрі збирають, зберігають і надають доступ до інформації, що й визначає їхнє місце у сучасному світі.

Всеукраїнська науково-практична конференція директорів державних та обласних універсальних наукових бібліотек «Публічні бібліотеки України: тенденції та перспективи розвитку в XXI сторіччі», що відбулася у

м. Дніпропетровську 5-8 вересня 2006 року, була начебто традиційним щорічним заходом. Ініційована Міністерством культури і туризму України, вона ставила за мету проаналізувати стан розвитку і визначити місце публічних бібліотек України у світі, який накопичує знання у геометричній прогресії.

Базою її проведення не випадково було визначено саме Дніпропетровську ОУНБ, яка стала прикладом трансформації бібліотеки в сучасний потужний центр знань.

В. Ракитянська